

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Павел Павлов, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

научна специалност: Организация и управление извън сферата на материалното производство (отбрана и сигурност)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност 3.8. Икономика и управление (отбрана и сигурност) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Ясен Цветанов Цветков

Тема на дисертационния труд: „Икономически аспекти на защитата при горски пожари“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1312/20.05.2026 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Ясен Цветанов Цветков е зачислен като редовен докторант към катедра „Национална и регионална сигурност“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ при УНСС със заповед № 709 от 12.03.2021 г., считано от 02.03.2021 г. Впоследствие обучението му е трансформирано в задочна форма, считано от 02.03.2024 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е разработен в увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Общият обем на труда е 298 машинописни страници, от които 228 страници представляват основен текст. В съдържателната част са включени 12 фигури и 15 таблици, а използваната литература обхваща 297 източника, включително значителен брой нормативни актове и международни публикации.

Структурата на дисертационния труд е логична и добре обоснована. В първа глава се разглеждат състоянието и основните проблеми на защитата при горски пожари в Република България, като се анализират факторите за възникване на пожари, нормативната рамка и

икономическите проблеми на защитната дейност. Във втора глава се изследват методическите алтернативи за подобряване на икономическата ефективност на защитата при горски пожари, включително международни практики, националната правна рамка и възможностите за прилагане на различни икономически методи. В трета глава се представят емпирични изследвания, резултати и конкретни предложения за повишаване на ефективността на защитата.

Актуалността на темата е безспорна и произтича от нарастващата честота и мащаб на горските пожари, обусловени от климатичните промени, засушаването и увеличеното антропогенно въздействие върху природната среда. Проблемите, свързани със защитата при горски пожари, имат съществено значение както за икономиката, така и за сигурността и устойчивото развитие на страната. В този контекст изследването на икономическите аспекти на защитата представлява значим принос към развитието на теорията и практиката в областта на управлението на риска и защитата при бедствия.

Обект на изследването е защитата при горски пожари, а предмет – икономическите аспекти на противопожарната защита на горите, разглеждани като система от взаимосвързани дейности по превенция, реакция и възстановяване.

Целта на дисертационния труд е формулирана ясно и е насочена към разработването на икономически обосновани мерки за намаляване на риска от горски пожари, ограничаване на щетите и повишаване устойчивостта на горските екосистеми. За постигането на тази цел са формулирани конкретни задачи, свързани с анализ на съществуващото състояние на системата за защита, оценка на нормативната база, изследване на международния опит и разработване на методически решения за повишаване на икономическата ефективност.

Основната теза на изследването е, че повишаването на ефективността на защитата при горски пожари може да бъде постигнато чрез прилагане на комплекс от икономически, организационно-управленски, информационни и правни мерки, като възвръщаемостта на публичните разходи се приема като основен критерий за оценка на ефективността.

Използваната научна литература е богата и разнообразна, включваща български и чуждестранни източници, както и нормативни документи, статистически данни и научни публикации. Това създава добра информационна основа за изследването и допринася за неговата научна обоснованост.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният дисертационен труд демонстрира системност, последователност и аналитична задълбоченост при изследването на икономическите аспекти на защитата при горски пожари. Получените резултати имат както научен, така и ясно изразен научно-приложен характер.

Положителна оценка заслужава и фактът, че емпиричните изследвания са базирани на реални статистически данни и анализи за периода 2000–2024 г., което позволява да се направят надеждни изводи за развитието на защитната дейност в страната.

В резултат на извършеното изследване са формулирани конкретни предложения за подобряване на икономическата ефективност на защитата при горски пожари.

Като цяло може да се приеме, че поставените цели и задачи са изпълнени в пълен обем. Получените резултати показват способност за самостоятелно научно изследване, критичен анализ на съществуващи практики и формулиране на практически приложими решения.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочените от дисертанта научни и научно-приложни приноси са реални и произтичат от съдържанието на дисертационния труд. Те са формулирани ясно и коректно, като отразяват основните резултати от извършеното изследване.

Като цяло може да се заключи, че дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, които са значими за развитието на теорията и практиката в областта на икономиката на сигурността и управлението на риска при бедствия. Те отговарят на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертационния труд са представени публикации, които са пряко свързани с проблематиката на изследването и отразяват основни резултати от проведената научна работа.

Общата оценка за публикационната активност на дисертанта е положителна. Представените публикации са достатъчни по обем и съдържание и съответстват на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е изготвен в съответствие с нормативните изисквания и отразява вярно и коректно съдържанието на дисертацията.

7. Критични бележки и препоръки

Наред с безспорните научни достойнства на дисертационния труд, могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки, които не намаляват неговата научна стойност, а имат конструктивен характер и целят усъвършенстване на бъдещи изследвания.

На първо място, в отделни части на дисертационния труд се наблюдава значителен обем описателен материал, свързан с нормативната база и институционалната структура на системата за защита при горски пожари.

На второ място, при анализа на икономическата ефективност на защитата при горски пожари би могло да се разработят допълнително модели за чувствителност на резултатите спрямо различни сценарии на изменение на климатичните условия и ресурсното осигуряване.

8. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема „Икономически аспекти на защитата при горски пожари“, разработен от Ясен Цветанов Цветков, представлява завършено научно изследване с ясно формулирани цели и задачи, добре аргументирана методология и значими научни и научно-приложни резултати.

На основание на извършената оценка считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на правилника на УНСС за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Давам положително становище и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Ясен Цветанов Цветков образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 3.8. Икономика и управление (отбрана и сигурност).

Дата: 02.06.2026 г.

Подпис:

Проф. П. Павлов

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STATEMENT OF OPINION

From: Prof. Dr. Pavel Pavlov, Varna Free University "Chernorizets Hrabar"

Scientific specialty: Organization and management outside the sphere of material production (defense and security)

Regarding: dissertation for awarding the educational and scientific degree "doctor" in scientific specialty 3.8. Economics and management (defense and security) at the UNWE.

Author of the dissertation: Yassen Tsvetanov Tsvetkov

Topic of the dissertation: "Economic aspects of forest fire protection"

Basis for submitting the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order No. 1312/20.05.2026 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate Yassen Tsvetanov Tsvetkov was enrolled as a full-time doctoral student at the Department of National and Regional Security, Faculty of Infrastructure Economics at the UNWE by Order No. 709 of 12.03.2021, effective as of 02.03.2021. Subsequently, his studies were transformed into part-time studies, effective as of 02.03.2024.

2. General characteristics of the presented dissertation

The presented dissertation is developed in an introduction, three chapters, conclusion, list of literature used and appendices. The total volume of the work is 298 typewritten pages, of which 228 pages constitute the main text. The content part includes 12 figures and 15 tables, and the literature used covers 297 sources, including a significant number of regulatory acts and international publications.

The structure of the dissertation is logical and well-founded. The first chapter examines the state and main problems of forest fire protection in the Republic of Bulgaria, analysing the factors for the occurrence of fires, the regulatory framework and the economic problems of the protection activity. The second chapter examines the methodological alternatives for improving the economic efficiency of

forest fire protection, including international practices, the national legal framework and the possibilities for applying various economic methods. The third chapter presents empirical research, results and specific proposals for increasing the effectiveness of protection.

The relevance of the topic is undeniable and stems from the increasing frequency and scale of forest fires, caused by climate change, drought and increased anthropogenic impact on the natural environment. The problems associated with forest fire protection are of significant importance for both the economy and the security and sustainable development of the country. In this context, the study of the economic aspects of protection represents a significant contribution to the development of theory and practice in the field of risk management and disaster protection.

The object of the study is forest fire protection, and the subject matter is the economic aspects of forest fire protection, considered as a system of interconnected activities for prevention, response and restoration of burned areas.

The objective of the dissertation is clearly formulated and is aimed at developing economically justified measures to reduce the risk of forest fires, limit damage and increase the resilience of forest ecosystems. To achieve this objective, specific tasks have been formulated, related to the analysis of the existing state of the protection system, assessment of the regulatory framework, study of international experience and development of methodological solutions to increase economic efficiency.

The main thesis of the study is that increasing the effectiveness of forest fire protection can be achieved by implementing a complex of economic, organisational-management, informational and legal measures, with the return on public spending being accepted as the main criterion for assessing effectiveness.

The scientific literature used is rich and diverse, including Bulgarian and foreign sources, as well as regulatory documents, statistical data and scientific publications. This creates a good information basis for the study and contributes to its scientific validity.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The presented dissertation demonstrates systematicity, consistency and analytical depth in the study of the economic aspects of forest fire protection. The obtained results have both a scientific and clearly expressed scientific-applied nature.

The fact that the empirical research is based on real statistical data and analyses for the period 2000–2024, which allows for reliable conclusions to be drawn about the development of protection activities in the country, also deserves a positive assessment.

As a result of the research, specific proposals have been formulated to improve the economic efficiency of forest fire protection.

In general, it can be assumed that the set goals and objectives have been fully met. The obtained results demonstrate the ability for independent scientific research, critical analysis of existing practices and formulation of practically applicable solutions.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

The scientific and scientific-applied contributions indicated by the dissertation candidate are real and arise from the content of the dissertation. They are formulated clearly and correctly, reflecting the main results of the research carried out.

In general, it can be concluded that the dissertation contains scientific and scientific-applied contributions that are significant for the development of theory and practice in the field of security economics and disaster risk management. They meet the requirements for awarding the educational and scientific degree "doctor".

5. Evaluation of the publications on the dissertation

On the topic of the dissertation work, publications have been presented that are directly related to the research issues and reflect the main results of the scientific work carried out.

The overall assessment of the dissertation's publication activity is positive. The publications presented are sufficient in volume and content and correspond to the requirements for acquiring the educational and scientific degree "doctor".

6. Evaluation of the abstract

The abstract of the dissertation has been prepared in accordance with the regulatory requirements and reflects the content of the dissertation truthfully and correctly.

7. Critical notes and recommendations

Along with the undeniable scientific merits of the dissertation work, some critical notes and recommendations can be made that do not reduce its scientific value but are constructive in nature and aim to improve future research.

First of all, in separate parts of the dissertation, a significant amount of descriptive material related to the regulatory framework and the institutional structure of the forest fire protection system is

observed.

Secondly, in the analysis of the economic efficiency of forest fire protection, additional models for the sensitivity of the results to different scenarios of changes in climate conditions and resource provision could be developed.

8. Conclusion

The presented dissertation on the topic "Economic Aspects of Forest Fire Protection", developed by Yassen Tsvetanov Tsvetkov, represents a completed scientific study with clearly formulated goals and objectives, a well-argued methodology and significant scientific and applied-scientific results.

Based on the assessment, I believe that the presented dissertation meets the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the regulations of the UNWE for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor".

I give a positive opinion and propose to the esteemed scientific jury to award Yassen Tsvetanov Tsvetkov the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific speciality 3.8. Economics and Management – (defense and security).

Date: 02/06/2026

Signature:

Prof. P. Pavlov